

Sävsjö kommun
sambygg@savsjo.se

Upphävande av detaljplan för Förskola vid Myrmaden, Vrigstad 3:1 med flera, Sävsjö kommun

Kommunens ärendenummer: KS 2022/408

Beslut

Länsstyrelsen upphäver i enlighet med 11 kap. 10 § andra stycket 5 och 11 § plan- och bygglagen (2010:900, PBL) kommunfullmäktiges beslut den 17 december 2024, § 177, att anta detaljplan för Förskola vid Myrmaden, Vrigstad 3:1 med flera, Sävsjö kommun.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Sävsjö kommun har den 17 december 2024 beslutat att anta en detaljplan för Förskola vid Myrmaden, Vrigstad 3:1 med flera.

Syftet med detaljplanen är att pröva markens lämplighet för nybyggnation av ett skolområde, för att möta en växande efterfrågan av skolplatser i Vrigstad. Planen ska också möjliggöra för en ny gång- och cykelväg utmed en delsträcka av Slättsjövägen. Detaljplanen har handlagts med utökat förfarande. Länsstyrelsen fick den 20 december 2024 meddelande om att detaljplanen antagits.

Länsstyrelsen beslutade den 9 januari 2025 att överpröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Kommunen har getts möjlighet att inkomma med yttrande men valt att avstå.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen ska efter prövning upphäva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan om beslutet kan antas innebära att:

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
4. strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen har prövat kommunens beslut och bedömer att bebyggelsen till följd av detaljplanen blir olämplig med hänsyn till risk för översvämning

Risk för översvämning

Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bland annat risken för översvämning enligt 2 kap. 5 § punkt 5 PBL.

Översvämningsrisken utgörs av två komponenter, dels hur sannolik en översvämning kan förväntas vara, dels vilka negativa konsekvenser en översvämning kan förväntas innebära. Att skapa sig en uppfattning om dessa komponenter är en förutsättning för att risken ska kunna bedömas. Boverket har tagit fram grundläggande utgångspunkter vid bedömning av markens lämplighet avseende risken för översvämning. Av dessa framgår att vid planläggning av ny sammanhållen bebyggelse och/eller samhällsviktig verksamhet bör planen utgå från ett beräknat högsta flöde (BHF).

Konsekvensklass	Årlig sannolikhet för översvämning Sjöar, vattendrag och hav	Årlig sannolikhet för översvämning skyfall
Ny sammanhållen bebyggelse och samhällsviktig verksamhet	Beräknad högsta nivå/ Beräknat högsta flöde (1/10 000)	1/100
Samhällsfunktioner och bebyggelse av mindre vikt	1/200	1/100
Enklare byggnader, garage, båthus	-	-

Tabellen visar sammanfattning av grundläggande utgångspunkter för planläggning. (Boverket (2022)).¹

Vid bedömningen av sannolikheten för en översvämning, måste de specifika förutsättningarna som gäller för den aktuella planen beaktas. Konsekvenser av en till synes likvärdig översvämningshändelse kan ha stor variation beroende på platsspecifika förutsättningar. Det kan handla om direkta konsekvenser för liv och hälsa, men också om konsekvenser för funktioner i samhället som samhället är beroende av. Planområdet är utsatt för dubbla risker för översvämning, dels från skyfall, dels från höga flöden. Vrigstad ligger i ett område som SMHI pekat ut där skyfallsrisken beräknas öka som mest i landet, se bilaga 2, *Extremregn i nuvarande och framtida klimat*, 2017. Antalet dygn med kraftig nederbörd väntas öka i hela landet sett över året. Dagens modeller spår en ökning av kraftig nederbörd med nästan 6 dagar i länet under perioden 2071–2100 jämfört med idag, vilket ökar risken för översvämningar överlag.

Eftersom planförslaget syftar till att utreda lämpligheten för att lokalisera en samhällsviktig verksamhet, förskola, samt med anledning av platsen förutsättningar (höga grundvattennivåer och tidigare översvämningssituationer som redovisas i planbeskrivningen) anser Länsstyrelsen att kommunen behöver redovisa riskerna vid ett beräknat högsta flöde för att visa att

¹ Utgångspunkter för bedömning översvämningssrisk. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/tillsynsvagledning_naturolyckor/tillsynsvagledning-oversvamning/riskbedomning/utgangspunkter/ Hämtad 2025-02-27)

detaljplanen är lämplig med hänsyn till risk för översvämning. Lokalisering av byggrätten och de planbestämmelser som anges i syfte att minska konsekvenserna vid översvämning utgår från 200-årsflödet, vilket därför inte är tillräckligt för att säkerställa att bebyggelsen blir lämplig med hänsyn till risken för översvämning. Länsstyrelsen anser att kommunen inte har resonerat kring de platsspecifika förhållandena och tagit höjd för lämpliga åtgärder för att säkerställa markens lämplighet.

Länsstyrelsen anser att de grundläggande utgångspunkterna i Boverkets tillsynsvägledning är tillämpliga i aktuellt fall. Om avsteg görs från dessa ska kommunen kunna visa att marken ändå är lämplig för bebyggelse. För att ett avsteg ska vara möjligt behöver underlag gällande platsens förutsättningar tydligt redovisas för att visa på om risken är acceptabel eller om skyddsåtgärder är nödvändiga för att uppnå en acceptabel risk. Kommunen har inte redovisat något underlag för beräknat högsta flöde vilket är en förutsättning för att bedöma markens lämplighet. På grund av detta kan Länsstyrelsen inte göra en bedömning om det går att göra avsteg från Boverkets grundläggande utgångspunkter.

Länsstyrelsen vill också framhäva att det även under pågående översvämningar ska gå att bedriva samhällsviktiga verksamheter. Det är därför viktigt att lokalisera verksamheten till ett lämpligt område samt genomföra nödvändiga åtgärder som innebär att inga avbrott i verksamheten sker. Detta är speciellt viktigt vid en samtida händelse som kan påverka funktionen och behovet av förskoleverksamheten.

I sitt granskningsutlåtande framför kommunen att byggnaden som ska möjliggöras i detaljplanen, så väl som verksamheten som ska använda sig av huset, beräknas ha en livslängd på högst 100 år. Att planera utifrån ett 200-årsflöde bedöms därför som proportionerligt. Länsstyrelsen vill förtydliga att ett 10 000-årsflöde, dvs. beräknat högsta flöde, har en årlig sannolikhet på 1/10 000 att händelsen inträffar. Eftersom händelserna förekommer slumpmässigt kan händelsen inträffa redan nästa vecka. Det finns inget som säger att den inte kan inträffa igen inom kort tid. Länsstyrelsen vill även lyfta att genom att ta höjd för ett 10 000-årsflöde tas även höjd för de scenarion som inträffar med en högre frekvens/större sannolikhet, det vill säga ett 300-årsflöde, 700-årsflöde, 2000-årsflöde med mera. Att området kommer att drabbas av översvämningar är ett faktum. Hur pass allvarliga verkningar detta får går inte att säga med säkerhet i dag. Länsstyrelsen anser

därför att kommunen hade behövt utreda och visa på markens lämplighet för den planerade markanvändningen mot bakgrund av ett beräknat högsta flöde.

Länsstyrelsen anser sammantaget att kommunen inte har utrett risken för översvämning i tillräcklig omfattning och inte heller redovisat eventuella skydds- och säkerhetsåtgärder som skulle kunna behövas för att förhindra risker vid ett beräknat högsta flöde. Länsstyrelsen bedömer därför att detaljplanen kan antas innebära att bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till risken för översvämning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Bestämmelser som har legat till grund för detta beslut:

- 11 kap. 10 § andra stycket 5 plan- och bygglagen (2010:900), PBL).
- 11 kap. 11 § PBL
- 13 kap. 5 § PBL

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Brittis Benzler med samhällsplanerare Ebba Wisborg som föredragande. I den slutliga handläggningen har också, avdelningschef Emma Willaredt, biträdande enhetschef Karin von Zweigbergk, beredskapshandläggare Johannes Jovlunden och länsjurist Ben Heimdal medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning regeringen
2. Extremregn i nuvarande och framtida klimat

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Jönköpings län antingen via e-post; jonkoping@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Jönköpings län, 551 86 Jönköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, jonkoping@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 60 00. Ange diarienummer 10518-2024.